

בית מדרש

520

בשבילי הפרשה ובשבילי המועד

פרשת האזינו תשפ"ב

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	6:21
Brooklyn, NY	6:10
Chicago, IL	6:01
Houston, Texas	6:41
Johannesburg, S. Africa	5:52
Lakewood/Deal, NJ	6:11
London, UK	6:09
Los Angeles, CA	6:10
Manchester, UK	6:16
Monsey, NY	6:10
Montreal, Quebec	6:05
Passaic, NJ	6:10
Toronto, Ontario	6:29
Yerushalayim	5:41
Zurich, Switzerland	6:35

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

האזינו / סוכות אתרוג של שביעית

בפירות שביעית יש חיוב ביעור, בזמן שכלה לחיה מן השדה חייבים להפקיר מירות שביעית שבבית. והרבה כתבו דחיוב זה חייב לעשות דוקא בא"י, וכתבו שאם יש היתר להוציא אתרוג לחו"ל הוא בתנאי החזירו לא"י לקיים מצות ביעור.

וע' בית ירדב"ז ח' ג' שהביא מר"ה ט"ו שיש ביעור בא"י אתרוג וכתב דאף דאתרוג דר על אילנו כל השנה מ"מ בזמנם לקטו כל האתרוגים בזמן אחד. ומשמע מזה דבה"ז אין דין ביעור באתרוג, וכ"כ לעיל בירידב"ז דף ע' ע"א.

וע' שו"ת משנ"י ח"ג ל"ד בשם מהר"ל דפשיטא ליה שיש ביעור באתרוג, וכתב דזמנו מיד אחר סוכות. וע"ש ח"ב ל"ט בשם ס' השמיטה בשם ר' שמואל סלנט דזמנו בשבת, וע"ש דדן אי מהר"ל דחולק. (וע"ש בשם מקדש דוד אי תולה על כלה לחיה או על רקבון. וע"ש ח"ג ל"ג בזה).

וע' אג"מ י"ד ח"ה נ"ג משנת תרצ"ב, ביעור באתרוג בר"ה של שמינית, ומה לעשות.

וע' מנח"י ח"ג צ"ב בספק זמן הביעור, וע"ש אות ח' לענין ביעור באתרוג דפחות ממזון ג' סעודות אין חיוב ביעור. אבל הביאו מהגר"ש זצ"ל דתולה כמה אוכל ממאכל זה בג' סעודות, ונדחק לפרש כן גם להחז"א. ועוד כתב במנח"י דלפי החרדים אין חיוב ביעור בכה"ג, ועוד כתב דאוצר ב"ד אין חיוב ביעור

וע' אז נדברו ח"ד נ"ב דמתקלקל לפני זמן הביעור.

דברי רבותינו

יחי ראובן ואל ימות וגו' וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה (לג, ו-ז)

"אמר ר' שמואל בר נחמני אר"י מאי דכתיב 'יחי ראובן וכו' וזאת ליהודה' כל אותם שנים שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלים בארון, עד שעמד משה וביקש עליו רחמים, אמר: ריבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה? יהודה! וזאת ליהודה שמע ה' קול יהודה" (גמ' סוטה ז:).

דברי הימים

מה' מצעדי גבר כונו

בוגר הישיבה, המשגיח הג"ר שלמה וולבה ז"ל, הרבה לדבר על עניין הש"גחה פרטית, שרואים בחוש איך כל המאורעות הבאות על האדם אינם מקרים, אלא הכל בחשבון מדוקדק לתועלת האדם. בענין זה היה מספר על הצלתו האישית מחורבן אירופה:

בשנת תרצ"ח בעת לימודי בישיבת מיר בפולין, שלחה לו אמו ע"ה שבכ וונתה לבוא למיר לבקר אותו למשך ימי חג הסוכות. בסיום תפילת נעילה של יום הכיפורים עלה בדעתו, בשביל מה להטריח את אמו שתבוא אליו, הוא יסע אליה, וכך עשה.

לאחר חג הסוכות, כשרצה לחזור למיר בפולין, לא רצו הפולנים לתת לו אישור (visa) לחזור לפולין כיוון שהיה אזרח גרמני. לבסוף, קיבל אישור כניסה רק לשלשה חודשים. אך כשהו סתיימו שלשת החודשים לא ידע לאן לפנות. כשנה קודם לכן, שלחה משפחת להמן מס

מאמרים שנאמרו מפי מרן המשגיח זצוק"ל בשנות הזעם בישיבה הקד' בשנחאי

למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל וכו' (ויקרא כג, מג)

מבואר בגמ' (סוכה יא) כי ר"א אומר שהיו אלו ענני הכבוד. וכן הובא ברש"י עהפ"ס.

וצריך להתבונן, מהו הענין המיוחד של ענני הכבוד שע"ז קבעה התורה מצות ישיבת סוכה, הלא תכליתן של ענני הכבוד היתה רק להציל את ישראל, והרי כל עצם הווייתם של בני ישראל היה בגדר נס, ולשם מה נקבע לדר רות הזכר לנס ענני הכבוד בלבד, הרי במדבר עצמו אי אפשר היה לחיות, בין משום שהמדבר היה מלא מזיקים, כמבואר בפסוק (דברים ח) נחש שרף ועקרב וכו', ובין בגלל שלא היה מים לשתות ולא לחם לאכול, ורק הקב"ה המ ציאם כל צרכיהם בנסים גלויים, במן, בבאר וכו' וכו' א"כ למה ייחדה התורה את הנס של ענני הכבוד לזכרון לעולם ע"י מצוות סוכה יותר משאר הנסים.

ונראה שבאמת כל הברואים כולם חביבים אצל הקב"ה, כמאמר חז"ל (אבות ג' י"ח) חביב אדם שנברא בצלם. אכן החביבות שיש לו ית' לישראל היא נעלה מעל כולם, כמ"ש חיבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום, ועל ידי ענני הכבוד נתגלתה לכל העולם כולו חביבות זו שזכו לה בני ישראל. כי בהם הראה הקב"ה שהשגחתו עלינו היא יותר מכל שאר בני אדם. וכמ"ש בפסוק (במדבר ט יח) כל ימי אשר ישכן הענין על המשכן יחנו ובהארץ הענין וכו' ויש אשר יהיה הענין ימים מספר וכו'. היינו, שע"י הענין ראו כל העולם כולו שהקב"ה משגיח על בני ישראל ומשפיע עליהם.

נמצא שאף שהבורא ית' זן ומפרנס כל הער לם כולו, מקרני ראמים עד ביצי כינים, מ"מ ישראל נתרוממו ונתעלו משאר כל האומות בזה שהקב"ה הראה לעין כל השגחתו עלינו. וכן שאר הנסים שהיו להם במדבר, כמו הבאר והמן ושמתן לא בלתה מעליך (דברים ח), אין העיקר מה שהיה להם לחם לאכול ובג

דים ללבוש, כי כל העולם יש להם כן. רק העי קר הוא גילוי האור והשפע של הקב"ה שממנו ית' הגיע להם כל זה.

ומה שעלינו להבין הוא, שאם ישראל זכו אז להשפעה כזו של רחמים והתקרבות וד בקות בה', אותה ההשפעה נשארה לעד. כי הלא אנו נשארו עם סגולה של הבורא ית' מאז ועד עתה. ואף שאין לנו עכשיו לא ענני הכבוד, לא מן ולא בארה של מרים, אבל אלו הדברים דמלמטה אינן אלא המדרגה התחתונה מן ההשפעה הבאה מלמעלה ששם המקור שלהם. ושם למעלה הוא בלי גבול ותכלית, רק בהשתלשלות למטה לעוה"ז עולם הגשמי הוא בצמצום. אבל ההשפעה האמיתית הבאה מלמעלה היא עדיין קיימת עד היום אף שלא ניכרת היא לעינינו.

ולפיכך נקבע חג שמחתנו במצות סוכה, כדי שתבא לנו מצוה זו לזכרון למען נדע כמה שאנו חביבים למקום, שזהו האושר הקיים וההצלחה האמיתית, וא"א לשער כלל גודל השפעת הבורא היום בהסתר, שאינו פחות ממה שפעם היה ניכר ע"י ענני הכבוד.

"יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו ואין קץ לכל עמלו וגו' ולמי אני עמל ומחסר את נפשי מטובה וכו' (קהלת ד, ה)

ומבאר המדרש קהלת רבתי: יש אחד - זה הקב"ה שנאמר בו ה' אלקינו ה' אחד, ואין שני - שאין לו שותף בעולמו, גם בן ואח אין לו, אח, דהיינו זווג (כמבואר במתנות כהונה) אין לו בן מאין יש לו, אלא שחבב הקב"ה לישראל וקראם בנים שנא' (דברים יד) בנים אתם לה' אלקיכם, וקראם אחים שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי. ואין קץ לכל עמלו - לכל מה שעשה בששת ימי בראשית. ולמי אני עמל ומחסר את נפשי מטובה - לא להדבק בדרכיו, אם אין הצדיקים עומדים ומסגלים מצות ומעש"ט לפניו אין זה הבל שברא הקב"ה בעולמו, עכ"ל המדרש.

כוונת המדרש הוא לבאר כמה אוצרות יש למי שעושה רצונו ית' ומסגל עצמו במצוות ומעשים טובים, שהרי הבורא ית' אשר ברא הכל בששת ימי בראשית, הוא העתיד ליתן שכר לעושי רצונו, א"כ יכולים אנו לצייר שכמו שהבורא ית' שיכולתו הוא בלי תכלית כן מתנת שכר יהיה בלי תכלית. ובפרט שהכל עשה בשר בל ישראל החביבים אליו כ"כ עד שקראו בנים וגם אחים. א"כ יכולים להבין כמה כדאי הוא לקיים מצוות וללמוד תורה וכו' וכו'.

וא"כ מן התמיה והפליאה הוא שאנו מר צאים שהמצב הוא להיפך, שלא רבים יחכו מו, ואדרבא הבני עלייה המה מועטים, ואיך זה יתכן. באמת אי אפשר להבין למה אין כל אדם שומר תורה ומצוות, הרי הסוחר שיודע שיש מקום להרויח עושר גדול אף על ספקות לא ימנע מעמל וטרחה לעשות מסחר, וא"כ בענייני עולם הבא הלא יש ריווח לאין שעור ותכלית, ומדוע מזניחים מלהדבק בדרכיו, אין זאת אלא "הבל ורעות רוח". כלומר מעשה יצר הרע. ובלעדי זאת א"א להבין איך יכול אדם להפסיד אושר גדול כזה.

עיינן עוד שם במדרש שדורשים שם, אחד - זה אברהם, ואין שני - שאין לו בן זוג, ובן אין לו - בשעה שא"ל הקב"ה קח נא את בנך את יחידך אז לא ראה שיש לו בן וכו', עיי"ש כל המדרש.

ביאור הענין של הב' מדרשים, שדברי המדרש שהבאנו לעיל על אותם שיש להם אפי' קצת אמונה שיש עליהם לקיים המצוות מצד גודל השכר העתיד להם, וכאן מדברים אודות מי שכבר זכה למדרגות גבוהות ועליו לראות מאברהם אבינו איך יתכן לאדם הקרוץ מחומר להפשיט את עצמו מכל גופניות ולהדבק כ"כ באלקיו, עד שביכלתו לשחוט את בנו יחידו במנוחה. אין זה אלא התפשטות הגשמיות לג מרי. וזהו שאומרים אלקי אברהם. ועז' מסיים המדרש שכל מי שאינו עושה כמותו גם זה הבל, הרי לנו כמה מוטל עלינו להשתלם בעבר דת ה', עד שאם לא נשתדל להגיע למדרגה כזו של האבות הק' אנו נקראים "הבל ורעות רוח".

דין לכם בד' מינים

לשבעה ימים במקדש, אלא שהיא מצוה מחודשת של שמחה, ומסוימת למקדש בלבד.

אלא דאעפ"כ כיון שהמצוה במקדש מתקיימת עם ד' מינים, ע"כ דכל מה שנוגע לדיני החפצא של ד' מינים, שווים המה שתי המצוות להדדי, דכשם שאין לקיים מצוות "ושמדתם" אלא עם ד' מינים מסוימים אלו, ולא עם מינים אחרים, הוא הדין דכל דבר הפוסל את גופו של המין, ה"ל כאלו הוא מין אחר הפסול בין למצוות "ולקחתם" ובין למצוות "ושמחתם" וד"ק.

ומבואר היטב ההבדל בין גזול ובעלי מור מין, לבין הפסולין משום אסור אכילה, שכן גזול ובעלי מומין, אינם אלא פסולים שנאמר ר' בקיום המצוות, ומשום הכי, כיון שהתבאר שהנך שתי מצוות נפרדות המה, לכן אין ללמוד ממצוות "ולקחתם" למצוות "ושמחתם" ואע"פ ד"ולקחתם" אין מקיימים עם פסולים אלו, מצוות "ושמחתם" מקיים שפיר באלו, שהרי המיעוט לבעלי מומין וגזול נאמר ב"ולקחתם" ולא ב"ושמחתם". משא"כ הפסולים שהם משום איסור אכילה, כיון שפסולים אלו הינם פסולים בגוף האתרוג, וכמו שיתבאר א"ה לקמן, ה"ל כאילו נטל מין אחר, שודאי אין מקיימין מצוות "ושמחתם" אלא בד' מינים על כל דיניהם, עד כמה שזה נוגע לחפצא שלהם וכשנ"ת.

ובאמת זהו הביאור כנראה בדברי התוס' ריש פרק לולב הגזול ד"ה בעינן הדר, דכתבו לחלק בין הדר ולקחה לכל אחד ואחד, לבין "ולקחתם לכם". משום דיום ראשון דאורייתא בגבולין ושאר יומי דרבנן זכר למקדש וכו'.

גבוה, וכיון דבעינן לכם, איך יתכן להכשיר את רוג הגזול, הא גזול ודאי לא הוי לכם.

ג) והנה פסק הרמב"ם פרק ח מהלכות לולב הלכה ט וז"ל: "כל אלו שאמרנו שהם פסולים משום מומין שבארנו, או מפני גזל וגניבה, בי"ט ראשון בלבד, אבל בי"ט שני עם שאר הימים הכל כשר. והפסולות שהוא משום עכו"ם או מפני שאותו אתרוג אסור באכילה, בין בי"ט ראשון בין בשאר ימים פסול, עכ"ל. והדבר פלא, דהרי יסוד הפסול בכל אלו האסורים באכילה משום דינא דלכם, וכפי שמשמע פשוטות הסוגיא שם, א"כ מאי שנא אתרוג הגזול דפסול רק בי"ט ראשון, ולא בשאר הימים, מאתרוג האסור באכילה דפסול גם בשאר ימים, הרי בתרווייהו הפסול הוא משום לכם, ובמה נחלקו.

ד) והנה מכבר שמעתי בשם מרן הגר"ז זצוק"ל דשיטת הרמב"ם היא להכשיר בשאר ימים פסולי מומין, גזל וגניבה, לא רק בגבולין, אלא אף במקדש, שהרי סתם הרמב"ם ולא חילק בין מצוות "ולקחתם" לבין מצוות "ושמחתם" לפני ה' אלוקים שבעת ימים" ומש"מ דמצד מצוות המקדש אין בכל אלו משום פסול. ולכאורה צ"ב, הלא במקדש כל שבעה דאורייתא הוא, ומאי שנא כל שבעה במקדש ממצוות יום ראשון.

ה) והנראה בזה הוא, דע"כ צ"ל דהך מצוה ד"ושמחתם" מצוה מחודשת היא במקדש, היינו שמצוות "ולקחתם" נאמרה רק ביום הראשון בין במקדש בין בגבולין, ואלו במקדש דש התחדשה מצוה מחודשת של "ושמחתם". [דאין כאן משום הרחבה של מצוות "ולקחתם"]

א) סוכה ל"ה ע"א: "ושל ערלה פסול", מ"ט, פליגי בה ר' חייא בר אבין ור' אסי, חד אמר לפי שאין בה היתר אכילה, וחד אמר "לפי שאין בה דין ממון" וכו'. ובהמשך הסוגיא שם "גופא אמר רב אסי, אתרוג של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בו ידי חובתו בי"ט, וכו'. מצוה של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, וכו'. עיסה של מעשר שני לדברי ר' מאיר פטורה מן החלה, וכו'. מתקיף לה רב פפא, בשלמא עיסה כתיב ראשית ערי סותיכם, אתרוג נמי כתיב לכם משלכם, אלא מצוה מי כתיב מצתכם, אמר רבה בר שמואל ואיתימא רב ימר בר שלמיא אתיא לחם לחם, כתיב הכא לחם עוני, וכתיב התם והיה באכל'כם מלחם הארץ, מה להלן משלכם ולא משל מעשר, אף כאן משלכם ולא משל מעשר".

ב) השאלה הכריח דא"א ללמוד הך גז"ש דלחם לחם מחלה ולפסול מצוה גזולה, דהא בחלה גופא לא אשכחן דגזל פטור מחלה, ואדרבה דבב"ק דף צ"ד אמר אביי דראב"י סובר שינוי במקומו עומד, מהא דאמר הרי שגזל סאה חיטין טחנה לשה אפאה והפריש ממנה חלה אין זה מברך אלא מנאץ, הרי דאף למ"ד שנוי אינו קונה דהויא גזל מעליא, אפ"ה יש בו דין חלה, רק שאינו יכול לברך, דאם איתא דליכא חיוב חלה בגזל כלל, א"כ לא שייך לומר אין זה מברך אלא מנאץ, א"ו דאיכא הפרשה מעליא אף בעיסה גזולה, וכיון דחייב בחלה ממילא אי אפשר למעט מצוה גזר לה מגז"ש דלחם לחם מחלה, שלא יהא טפל חמור מעיקר.

ולכאורה צ"ע, דהרי מטעם דבעינן "לכם" פסלינן אתרוג של מע"ש למ"ד מעשר שני ממון

סוף סוף "לכם" היא כלפי הנגזל, משא"כ עיסת מעשר שני למ"ד ממון גבוה, מופקעת היא מ"לכם", כיון דבמע"ש [למ"ד ממון גבוה] אין בו דין ממון כלל.

(י) והנה בתוס' בסוגיין ד"ה אתיא לחם לחם הקשו, וז"ל "תימא, בפרק כל שעה אין יוצאין ידי מצה בטבל מדכתיב לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות, יצא מי שאיסורו עליה משום בל תאכל טבל, תיפוק ליה משום דבעינן מצה משלכם, וטבל לא חשיב לכם כד מוכח הכא גבי אתרוג" וכו', וייסדו, דהא דאין יכול לצאת באתרוג של טבל, דהוי כמו אתרוג של שותפין, אבל גבי מצה, כשאכל ממנה כמה זיתים, אם יש משלו כזית יצא.

(יא) והנה פסק הרמב"ם פרק ח מהלכות לולב הלכה ב: "אתרוג של ערלה ושל תרומה טמאה ושל טבל פסול. של דמאי כשר, שאפשר שיפ-קיר נכסיו ויהיה עני שמוותר לו לאכול דמאי" ע"ל. ומשמע מלשונו שהפסול הוא משום שאין לו בו היתר אכילה. ומעתה להרמב"ם תקשה קושית התוספות, אמאי איצטריך קרא וילפותא בפסחים דאין יוצאים ידי מצה בטבל, תיפוק ליה משום דבעינן מצה משלכם, וטבל לא חשיב לכם.

(יב) ויתכן לומר בזה, עפ"מ שכתב הרמב"ם בפהמ"ש וז"ל "ערלה ותרומה טמאה, הם מכלל הדברים הטעונין שריפה, ולפיכך הוא פסול למאמר ה' יתברך פרי, דאלו אינם ראויין לא כילה בשום פנים" ונתבאר מדבריו, דבעי היתר אכילה באתרוג, כדי שיהא בכלל שם פרי. [ופי שיטא דהוא דין הנאמר בחפצא דאתרוג] ולא שייך כלל לדין לכם. וא"כ פשיטא דבמצה לא שייך האי דינא כלל, ודוק.

שה"לכם" הוא דין שנאמר בגופם של הד' מינים, והוא פסול הנאמר בחפצא שלהם.

ובזה חלוקין גזול ושאול, מהנהו האסורים באכילה. שכן גזול ושאול הם פסולים בקיום המצוה של הגברא, דאין אדם יוצא בלולבו של חברו, משא"כ דברים האסורים באכילה, פסולם הוי דין בחפצא של הד' מינים, דבעינן שיהא אתרוג המותר באכילה, ולפי"ז מובן מה שכתב הבית יצחק בשם הבשמי-ראש דאתרוג שא"סור באכילה לו, ומותר לאחריני, כגון, ישראל שירש אתרוג תרומה טהורה, מאבי אמו כהן, דיוצא בו ידי חובתו. ולכאורה צ"ע, דהרי לו, אין בו היתר אכילה, ולהנ"ל כיון דלאחריני יש בו היתר אכילה, אין הפקעה מהיתר אכילה בגוף החפץ, והוי אתרוג המותר באכילה.

(ח) ונראה עוד להוסיף, דגם למ"ד דבעי דין ממון, דין הוא בחפצא דהד' מינים, דבעינן שיהא חפץ שנתפס בו ממון, והוא פסול שנאמר בגר פס, דהפרשה לא דברה אלא בהנהו ששייך בהם "לכם", ולא בהנהו שמופקעים מזה, דאלו אינם בפרשה, ופסוליהו בחפצא שלהם. ובאמת שאול או גזול, מצד הך דינא כשר. דאה"נ דאין לו ממון באתרוג, מ"מ יש "דין ממון" באתרוג כלפי הנגזל, ונתפס בו דין ממון, ופסולין משום דיני הגברא, וזה שייך רק ביו"ט הראשון, דאין אדם יוצא בלולבו של חברו, ומדויק הוא בלשון הגמרא דלא כתיב חד אמר שאין בו ממון, אלא שאין בו "דין ממון" היינו שיהא אתרוג "שיש בו דין ממון", למאן דהו.

(ט) ולפי"ז, מבוארים דברי השא"ג, והחילוק ברור בין עיסה גזולה לבין עיסה של מעשר שני, דעיסה גזולה חייבת בחלה, שכן גזולה אינה הפקעה בשם ד"לכם" ואית בה "דין ממון" שהרי

הלכך בעיקר הלקיחה כגון ד' מינים ולקיחה לכל אחד תקון בשאר יומי כעין דאורייתא, וכן בהדר משום הדור מצוה, אבל בחסר ובשאול לא תקון" וכו'. וצריך לי עיון רב בהבנת דבריהם.

ולהמבואר, יתכן שהם הם הדברים, שכן הך דתקון כעין דאורייתא, נאמר רק עד כמה שנו גע הדבר להחפצא של המצוה, שהרי התבאר שמצות "ושמחתם" מצוה אחרת ונפרדת היא, ולא שייכא למצות "ולקחתם" וכל מה דשוין אהדדי הוא רק לענין הדינים שנאמרו בחפצא של הד' מינים, אשר על כן, כיון דשיטת התוס' כאן כנראה, דדין הדר הוא מדיני החפצא של הד' מינים, לכן נאמר בזה דגם בדרבנן תיקנו כעין דאורייתא, משא"כ חסר ושאול שאינם אלא דין בקיום המצוה של ה"ולקחתם" [ואינם מדיני החפצא ושמו המסוים] לא שייכא בזה כעין דאורייתא, כיון שאף במצות דאורייתא של ה"ושמחתם" לא נאמרו דינים ופסולים אלו וכמשנ"ת.

וכבר נתבאר דמה שכתב הרמב"ם דהנך האסורים באכילה פסולים המה גם בשאר הימים, ע"כ דפסול חפצא המה, דאי לאו הכי לא הוי שייך למפסלינהו בשאר ימים, שכן כא"מור יסוד הפסול הוא מצד כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תיקון, ואין זה שייך אלא בהני דמ דאורייתא פסולים המה בכל שבעה. ולכאורה עדין צ"ב, דהרי פסולי איסור אכילה ילסינן מ"לכם" ו"לכם" אינו אלא פסול גברא בקיום המצוה ולא פסול חפצא.

(ו) ואשר יראה לומר בזה הוא, דבפסולא ד"לכם" נאמרו שני דינים, דין שנאמר בקיום המצוה של הגברא, שכל שאין הד' מינים שלו, אין לקיים בהם מצותם, אבל יש כמו כן